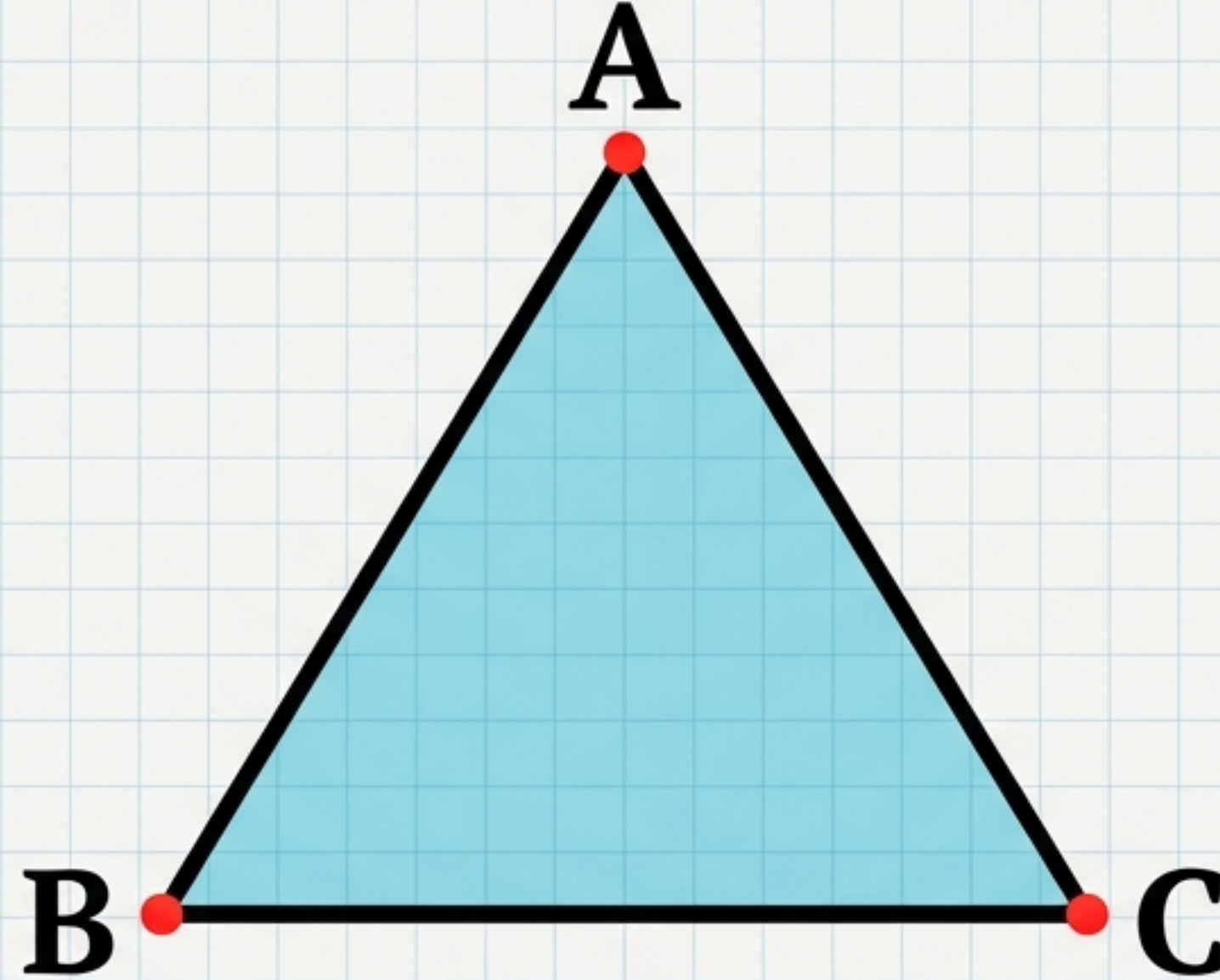
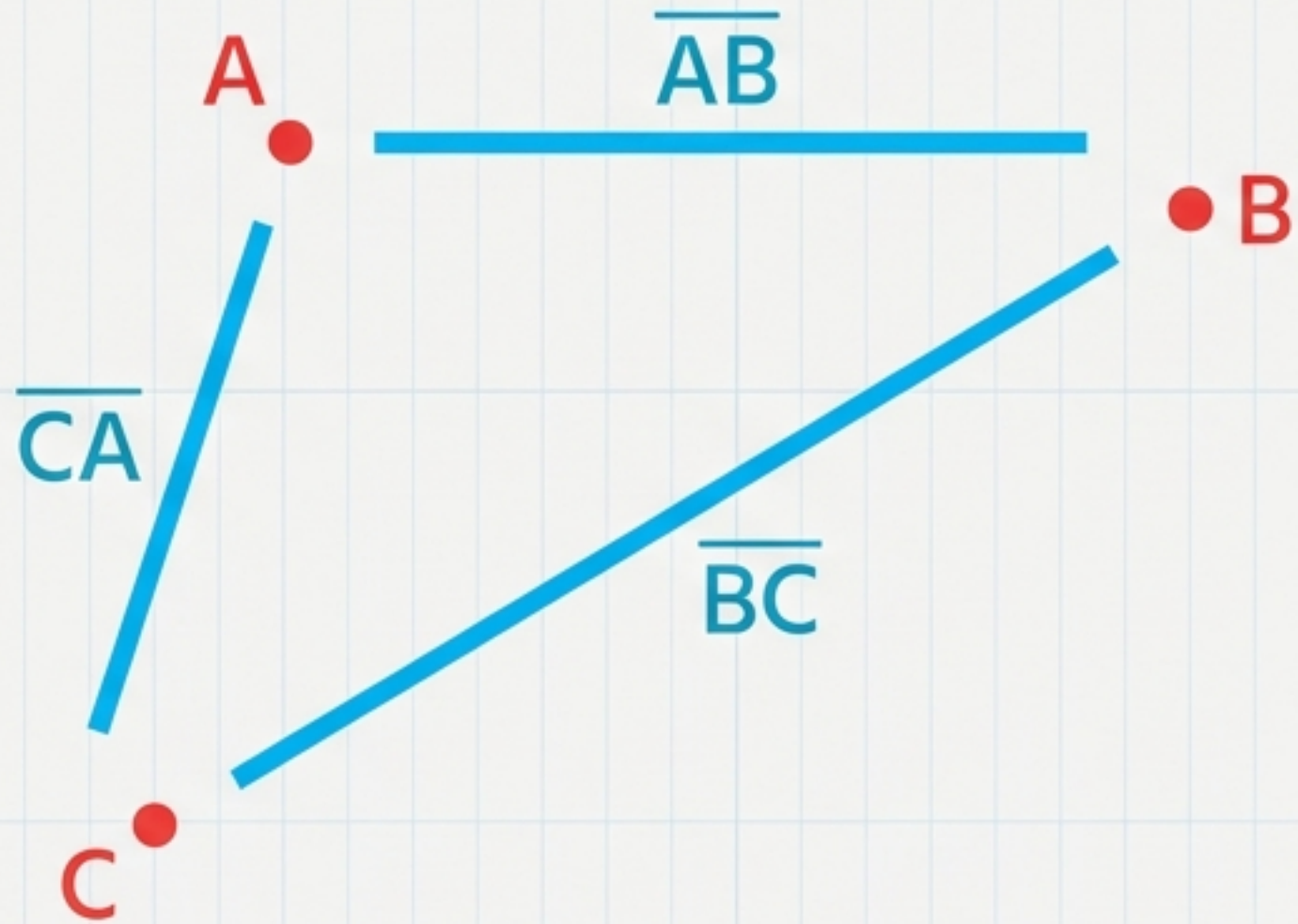

ત્રિકોણ અને તેના ગુણધર્મો

ભૂમિતિના પાયાની સમજ

ત્રિકોણના ઇલેમેન્ટો (Elements)

ત્રિકોણ એ એક સાદો બંધ વક્ર (Simple Closed Curve) છે.

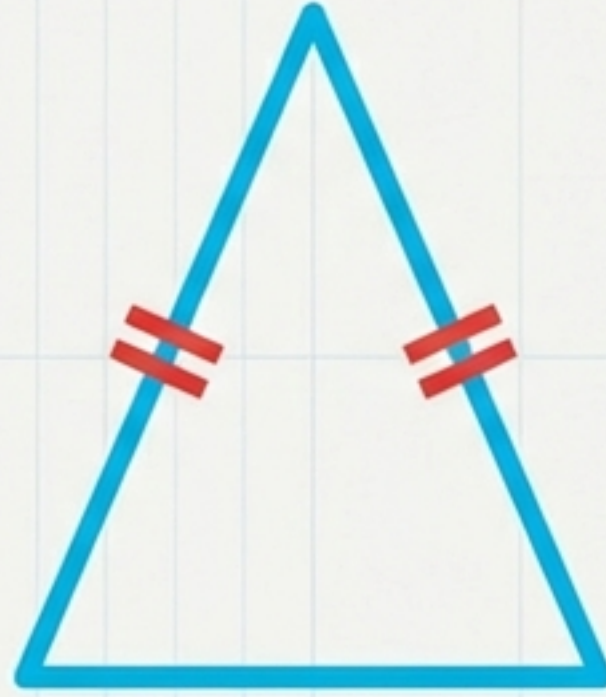
- 3 બાજુઓ: $\overline{AB}$, $\overline{BC}$, $\overline{CA}$
- 3 ખૂણાઓ: $\angle A$, $\angle B$, $\angle C$
- 3 શિરોબિંદુઓ: A, B, C

વર્ગીકરણ: બાજુઓના આધારે

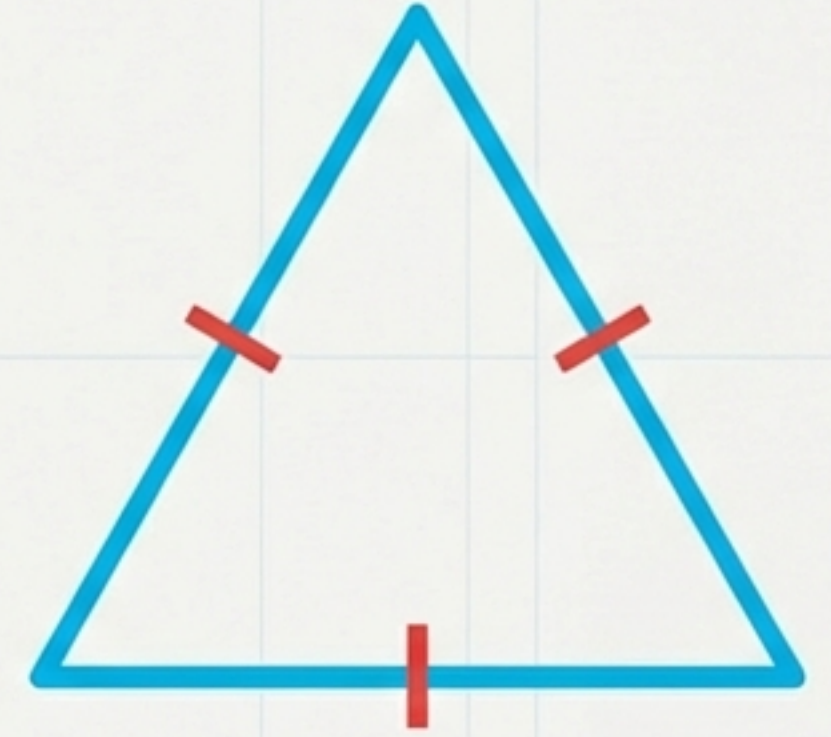
વિષમબાજુ ત્રિકોણ

જેની કોઈ બાજુ સરખી નથી.

સમદ્વિબાજુ ત્રિકોણ

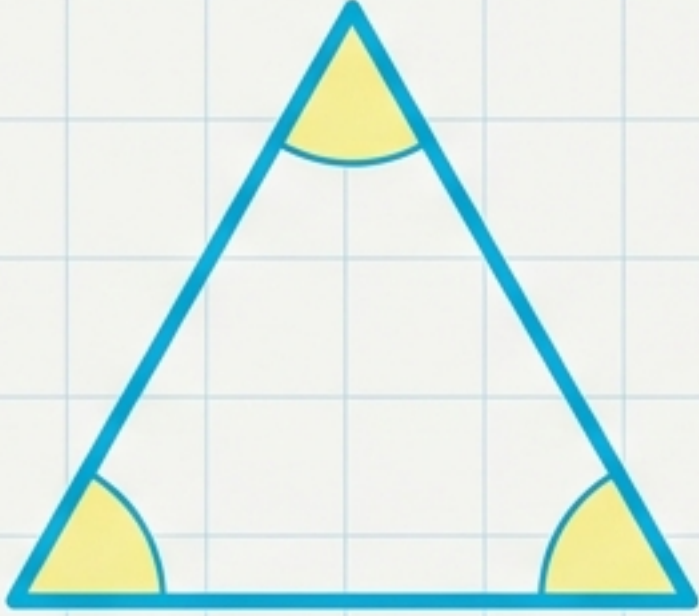
જેની બે બાજુઓ સરખી છે.

સમબાજુ ત્રિકોણ

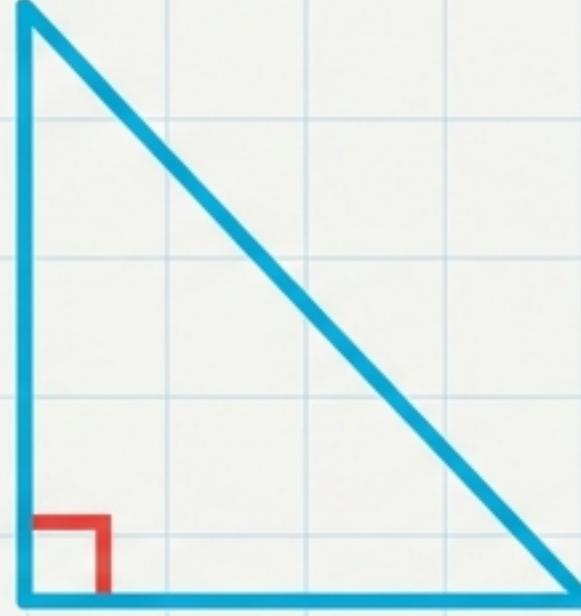
જેની ત્રણેય બાજુઓ સરખી છે.

વર્ગીકરણ: ખૂણાઓના આધારે

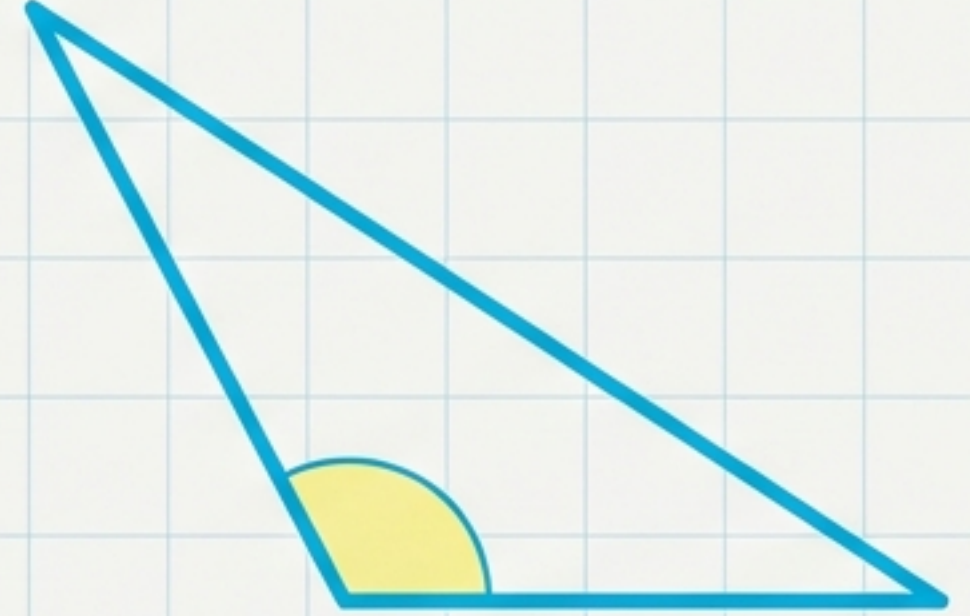
સઘુકોણ ત્રિકોણ

જેના ત્રણેય ખૂણા 90° થી નાના હોય.

કાટકોણ ત્રિકોણ

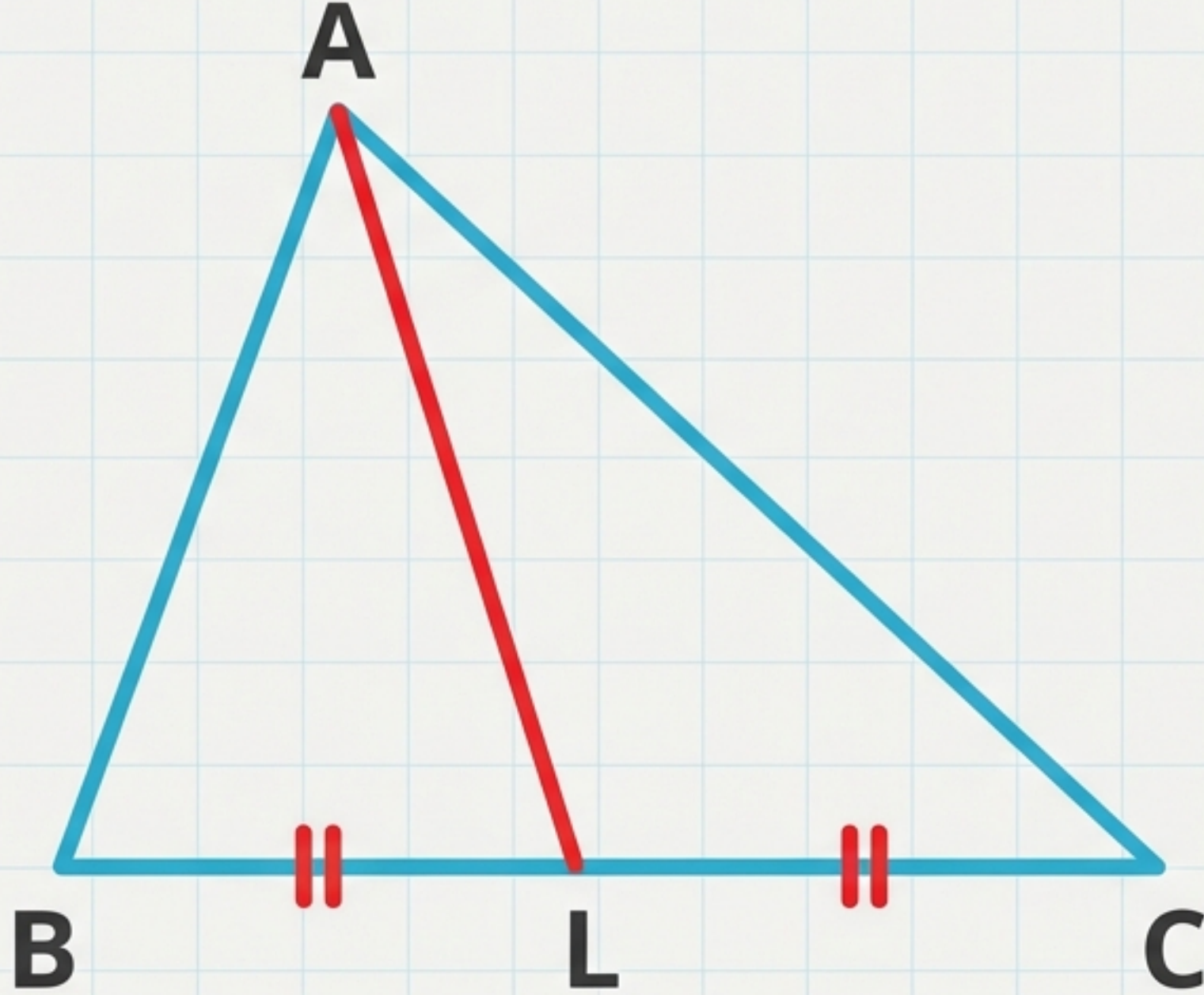
જેનો એક ખૂણો 90° (કાટખૂણો) હોય.

ગુરૂકોણ ત્રિકોણ

જેનો એક ખૂણો 90° થી મોટો હોય.

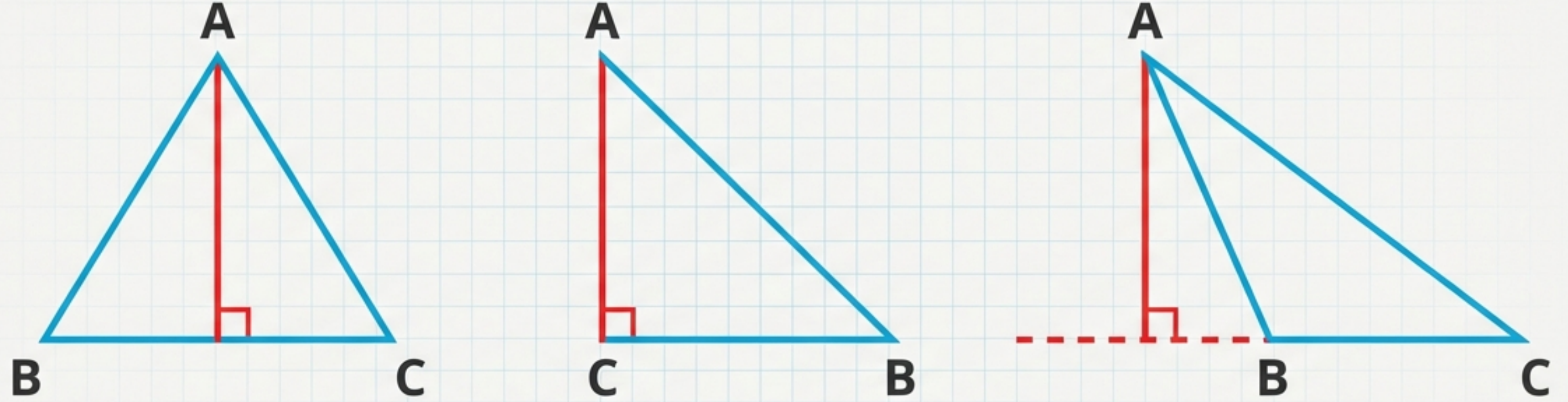
મધ્યગા (Median)

ત્રિકોણના શિરોબિંદુને સામેની બાજુના મધ્યબિંદુ સાથે જોડતો રેખાખંડ.

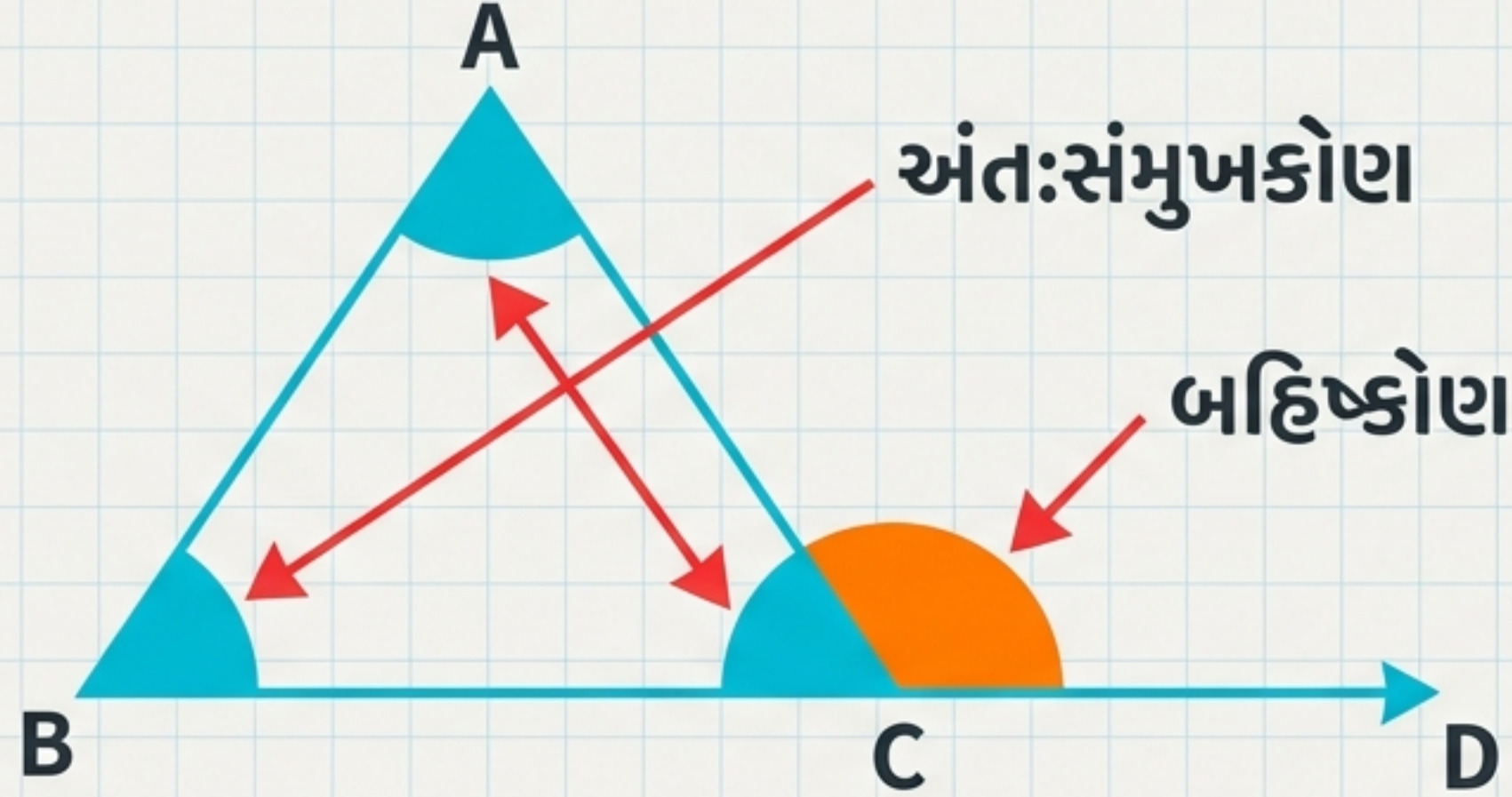

વેધ (Altitude)

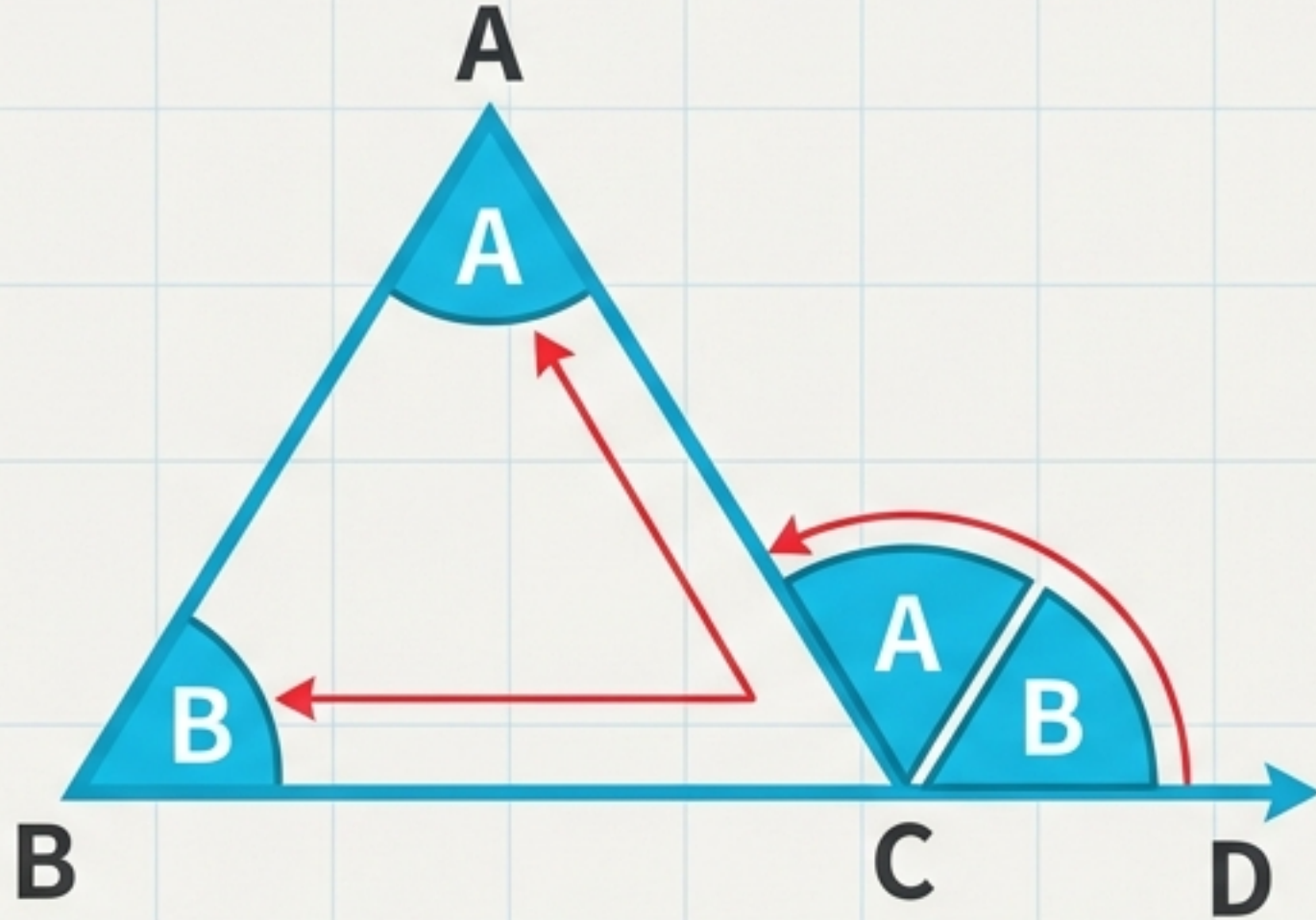
ત્રિકોણના શિરોબિંદુથી સામેની બાજુ પર દોરેલો લંબ રેખાખંડ (90°).
આ ત્રિકોણની ઊંચાઈ દર્શાવે છે.

બહિષ્કોણ (Exterior Angle)

જ્યારે આપણે ત્રિકોણની કોઈ એક બાજુને લંબાવીએ છીએ, ત્યારે **બહારની** બાજુએ બહિષ્કોણ બને છે.

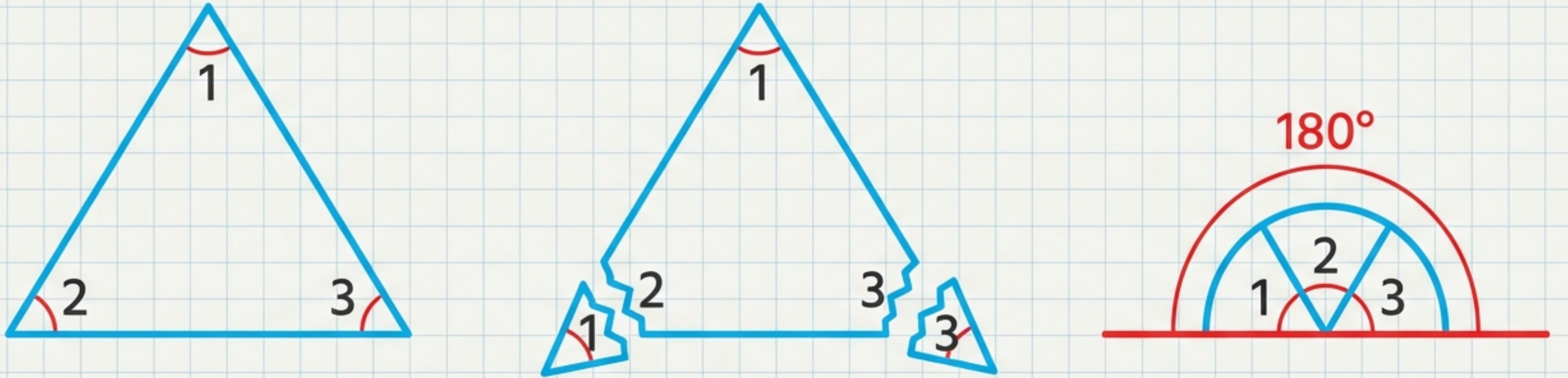
બહિષ્કોણનો ગુણધર્મ

બહિષ્કોણનું માપ =
બે અંતઃસંમુખકોણના
માપનો સરવાળો

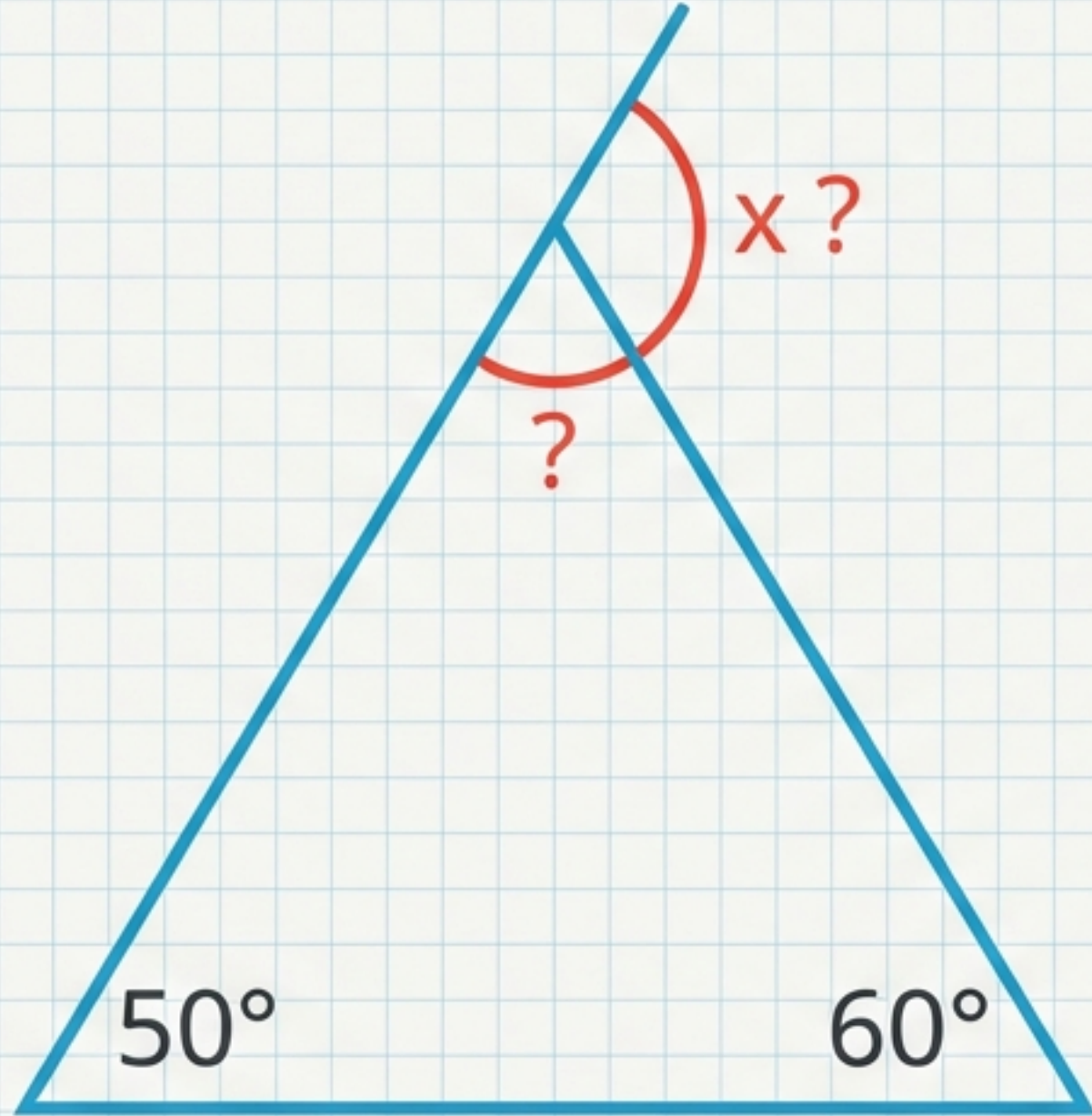
$$m\angle ACD = m\angle A + m\angle B$$

ત્રિકોણના ખૂણાના સરવાળાનો ગુણધર્મ

ત્રિકોણના ત્રણેય ખૂણાના માપનો સરવાળો 180° થાય છે.

ખૂણો શોધો

$$50^\circ + 60^\circ + x = 180^\circ$$

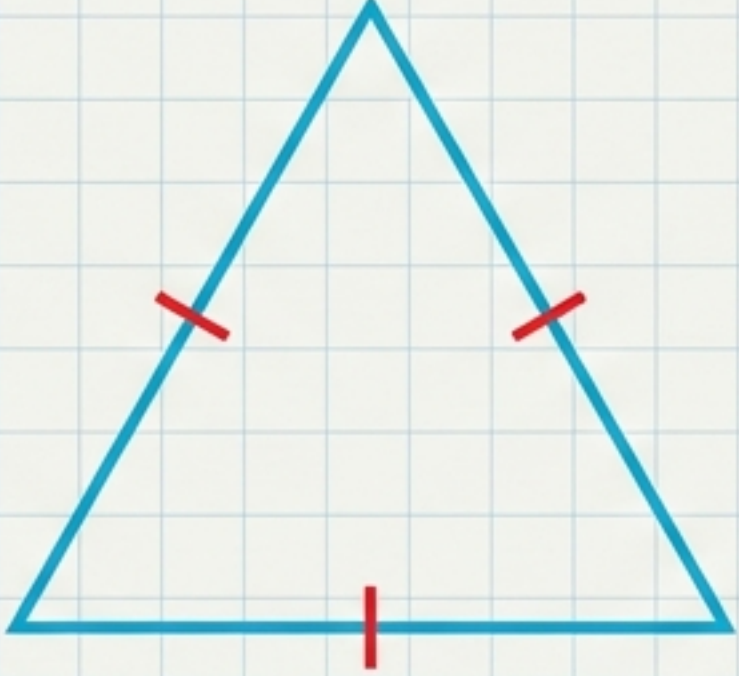
$$110^\circ + x = 180^\circ$$

$$x = 180^\circ - 110^\circ$$

$$x = 70^\circ$$

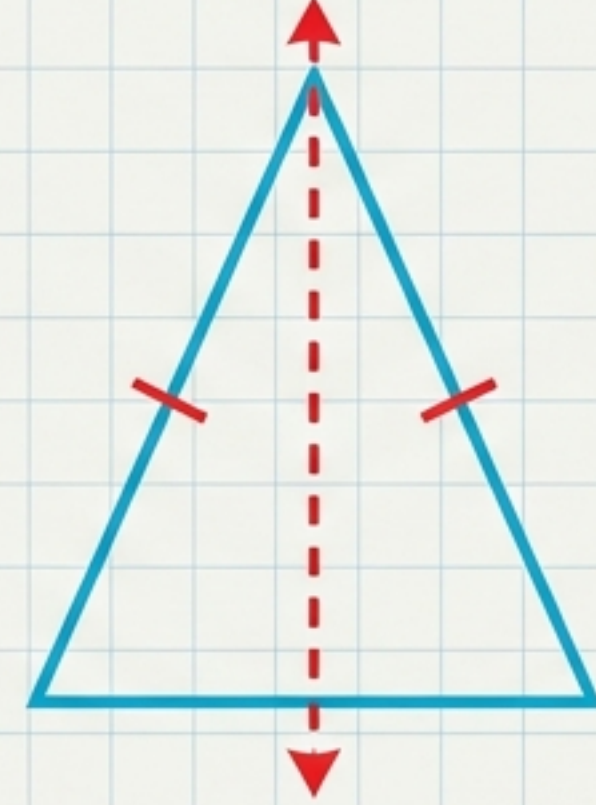
ખાસ ત્રિકોણના ગુણધર્મો

સમબાજુ ત્રિકોણ

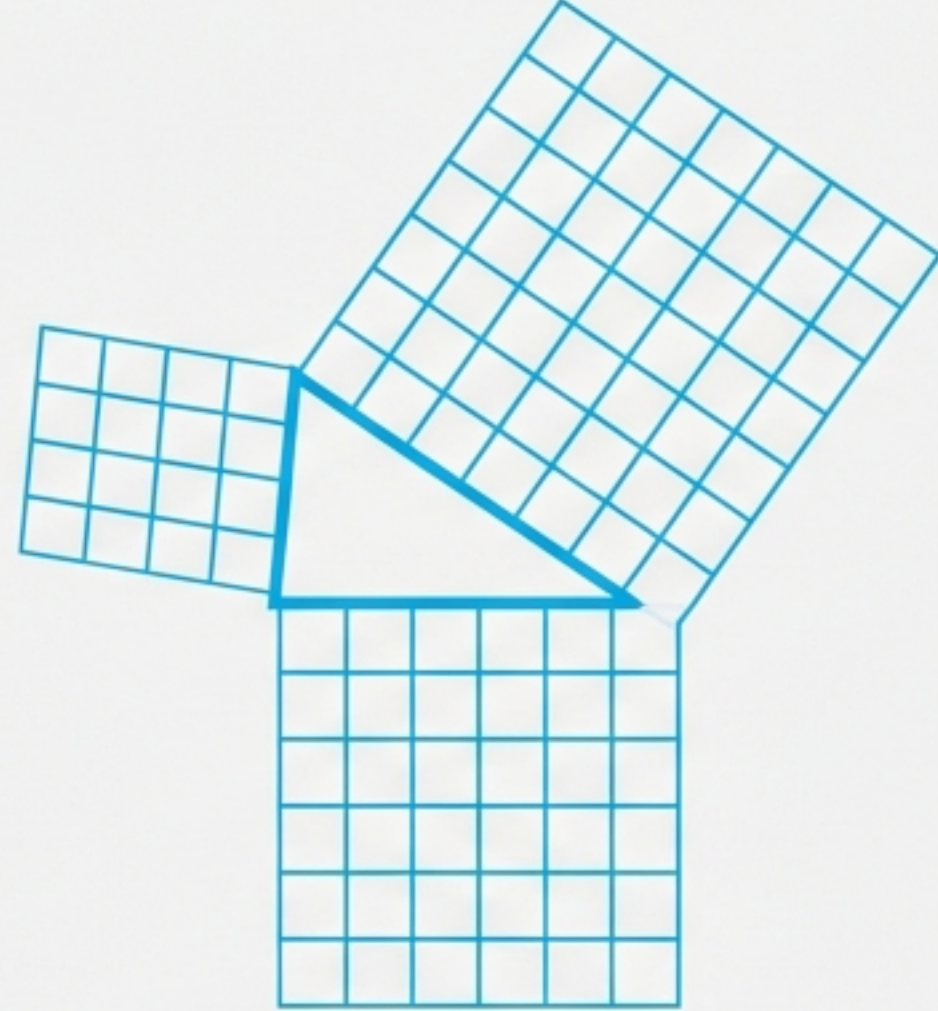
- બધી બાજુઓ સમાન.
- દરેક ખૂણો 60° હોય છે.

સમદ્વિબાજુ ત્રિકોણ

- બે બાજુઓ સમાન.
- સમાન બાજુઓની સામેના ખૂણા પણ સમાન હોય છે.

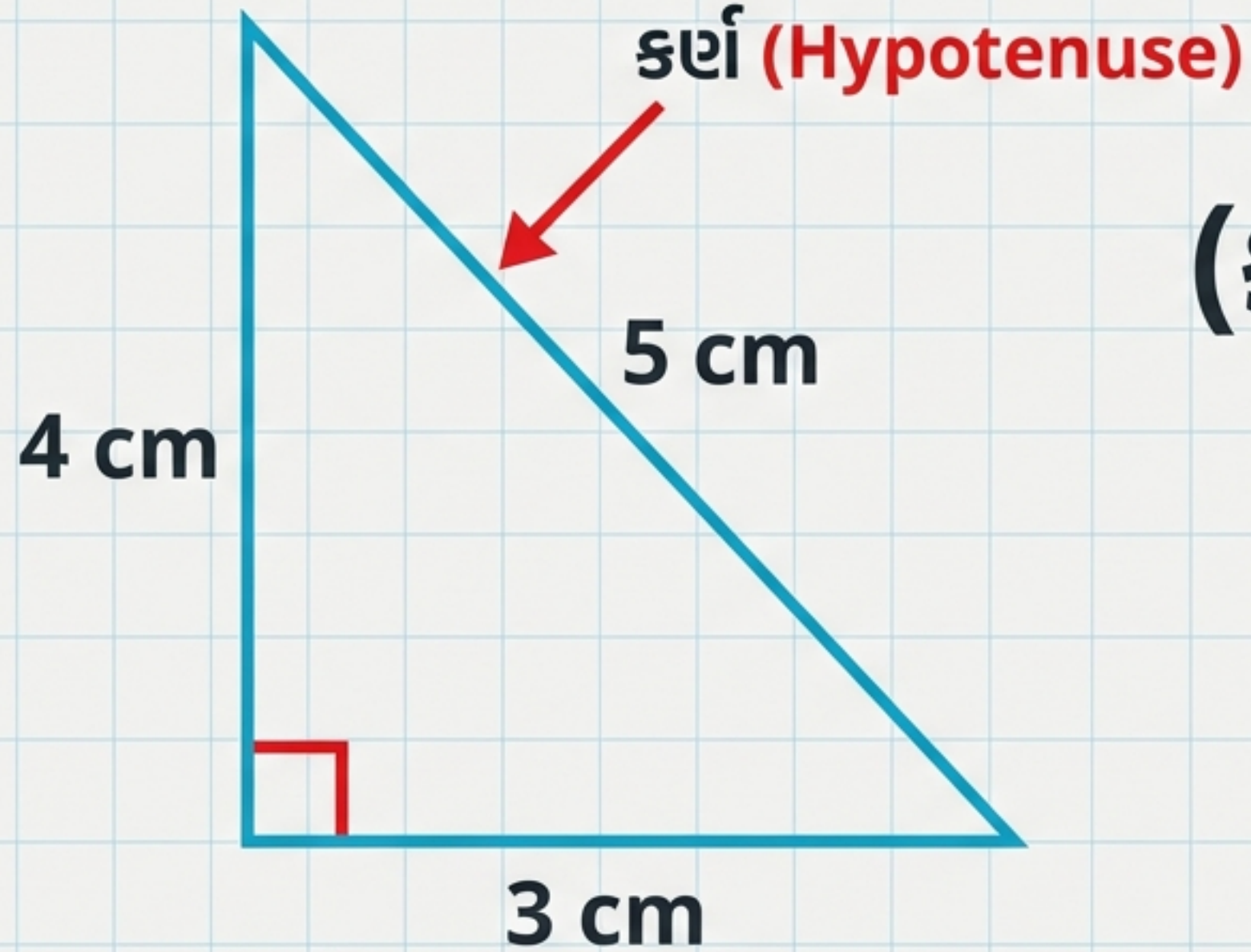
કાટકોણ ત્રિકોણ અને પાયથાગોરસ

ઈ.સ. પૂર્વે 6-ઠી સદીમાં ગ્રીક ફિલોસોફર પાયથાગોરસ અને ભારતીય ઋષિ બૌધાયને આ ગુણધર્મ આપ્યો હતો.

ચેતવણી
આ નિયમ માત્ર કાટકોણ ત્રિકોણ માટે જ છે.

પાયથાગોરસનો ગુણધર્મ

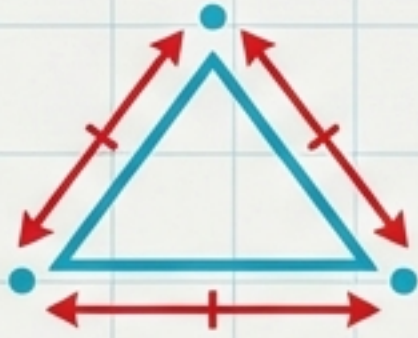

$$(\text{કર્ણ})^2 = (\text{પાયો})^2 + (\text{વેધ})^2$$

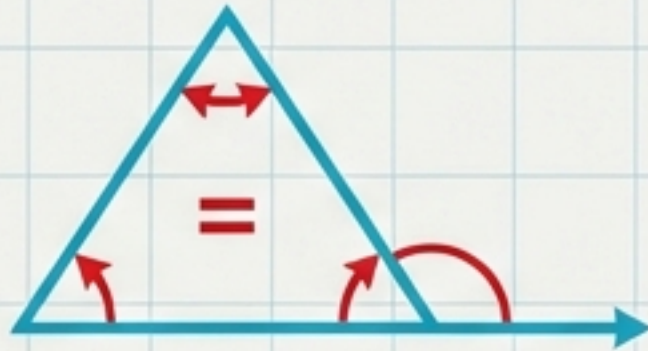
$$3^2 + 4^2 = 9 + 16 = 25$$

$$5^2 = 25$$

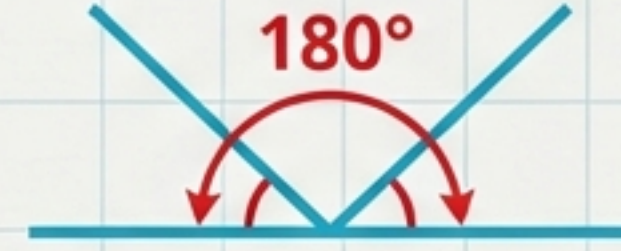
સારાંશ (Summary)

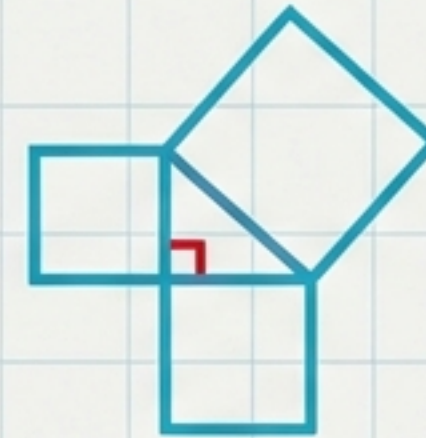
ઘટકો: 3 બાજુઓ, 3 ખૂણાઓ,
3 શિરોબિંદુઓ.

બહિષ્કોણ: અંતઃસંખ્યાકોણના
સરવાળા બરાબર.

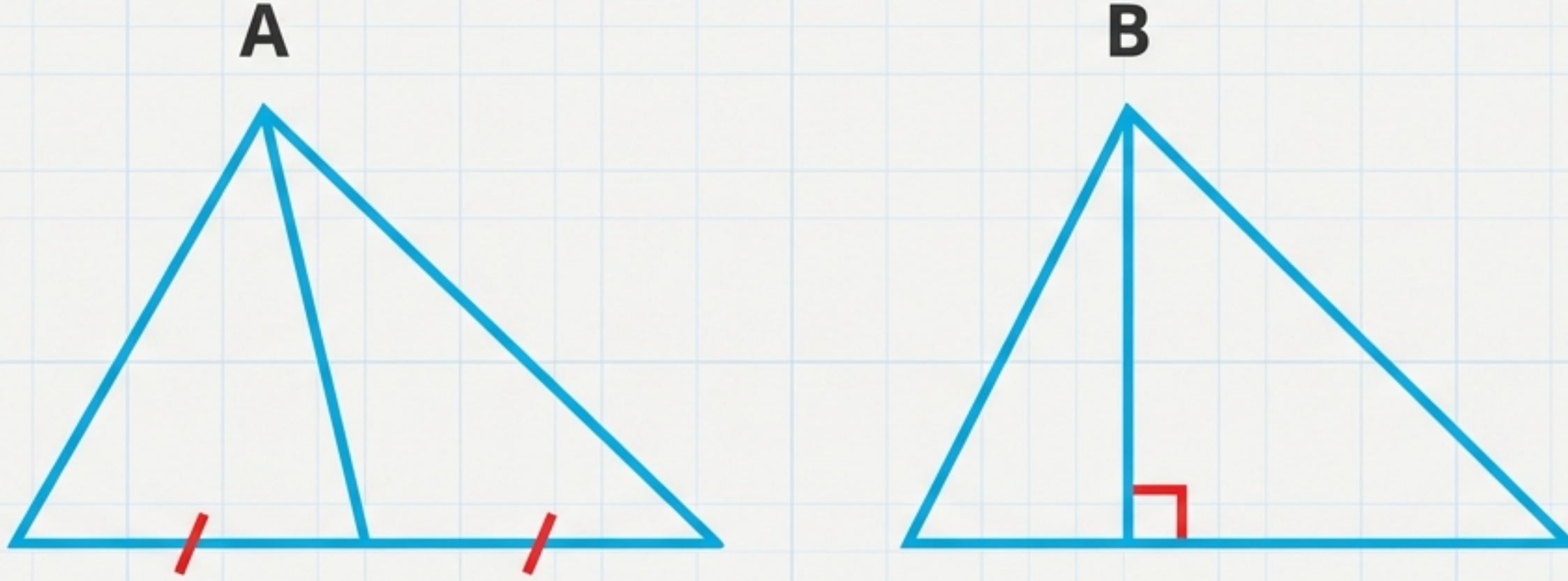
ખૂણાનો સરવાળો: ત્રણેય
ખૂણાનો સરવાળો 180° .

$$(\text{કર્ણ})^2 = (\text{બાજુ})^2 + (\text{બાજુ})^2$$

પાયથાગોરસ: કાટકોણ ત્રિકોણમાં,
 $\text{કર્ણ}^2 = \text{બાજુ}^2 + \text{બાજુ}^2$.

તમે શું શીખ્યા? (Quiz)

આકૃતિ A: **મધ્યગા (Median)** - કારણ કે તે મધ્યબિંદુને જોડે છે.
આકૃતિ B: **વેધ (Altitude)** - કારણ કે તે 90° નો ખૂણો બનાવે છે.